

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v K
pitorjevi ulici št. 6 — Telef
uredništva št. 50 — Telef
— upravnštva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Program jugosl. social-demokracije.

Ponedeljek 26. t. m. so se zbrali delegati slovenske socialnodemokratske stranke v Trbovljah, da pozdravijo zedinjenje vseh raznih socialističnih frakcij Jugoslavije v eno »Socialistično partijo Jugoslavije« in odobrijo program, na kojega podlagi se je združitev izvršila.

Vsak nastop proletariata za uresničenje njegovih ciljev pozdravljamo. Žal nam je le, da se voditelji socialne demokracije v teku skoro enega stoletja niso od zgodovine ničesar naučili. Kakor so mnogi organizmi ohranili za svoj nadaljnji razvoj potrebne organe, tako vlačijo socialni demokraciji s seboj Marksov protivinski materialistični program in tako odvzemajo proletariatu iz rok najmočnejše orožje, ki bi je mogli imeti v rokah v boju zoper kapitalizem, vero v večne moralne zakone in tisto poštenost, ki se pri zasledovanju plemenitih ciljev ne boji nobene še tako velike ovire.

Če si ogledamo I. del v »Napreju« objavljene programa »Socialistične partije Jugoslavije«, opazimo že na prvi pogled pomanjkanje vsakega principa in končnega cilja borbe za uresničenje novega družabnega reda na zemlji. Če avtorji tega programa na dolgo in široko opisujejo zgodovinski razvoj kapitalizma in v zso odločnostjo poudarjajo ne samo, da je kapitalizem v prošlosti popolnoma nujen pojav družabnega razvoja, marveč da je celo treba, da produktivna moč kapitalističnega društva tudi v bodoče še bolj naraste, ali je to kakšen princip za delavsko borbo proti temu sistemu? Čemu vsa borba proti takemu naravnemu in nujnemu pojavu, ki se bo še bolj razvijal in izpopolnjeval? Če socialistični voditelji pravijo, da se bo kapitalizem ravno vsled svojega neprestanega naraščanja čez vsako mero samo podrl, je to prosta podmena Marksa, ki ji zgodovina jasno oporeka: Kapitalizem narašča, se razmeram prilagodi in zavaruje sebi nadaljnji razvoj potom čezdalje globljega smaterializiranja delavskih mas, tako da se vsi stanovi, izkoriščajoči in izkoriščani, pogrezajo v kapitalistično mišljenje in delovanje. Če socialistični program pravi, da se mora delavstvo vzporedno z naravnim naraščanjem produktivne moči kapitalizma (in s tem seveda kapitalističnega sistema samega) proti temu kapitalizmu boriti s tem, da si pridobi čim več politične moči, je to zopet čisto brezplodna in na neuspeh obsojena borba, kajti zgodovina zopet jasno govori, da delavski razred s politično močjo ni mogel kapitalizmu doživeti, marveč ga je še okrepil: v nemški socialistični republiki kraljuje Hugo Stinnes in sploh je vsa moderna parlamentarna demokracija le poslušno orodje v rokah kapitalističnega družabnega reda, naj bo tudi socialistično pobarvana. — Pa tudi nobenega idealnega končnega cilja ne kaže delavstvu program socialistične partije Jugoslavije, ker sploh ne veruje v kakšno končno idealno stanje človeštva pod vidikom večnosti, marveč kakor malika molli slepi in fatalni razvoj materije, ki se izpreminja iz ene oblike v drugo in za katero je vseeno, ali je danes kapitalizem, jutri socializem, pojutrišnjem pa zopet kapitalizem ali kaj drugega. Če svetovnega razvoja ne vlada Bog, ki nam je dal svobodo, da s svobodno stremimo za moralnim svetovnim in družabnim redom, ki odgovarja večni Resnici, Pravici in Ljubezni, potem je popolnoma vseeno, ali sem kapitalist ali proletarec; pravzaprav je na podlagi teh materialističnih principov najbolj razumno, če to kratko dobo, ki jo živim na svetu, skušam priti čimprej med izkoriščevalce, da iz svojih soljudi kar največ iztisnem, kar mi je za lastno korist in udobnost potrebno.

Oglejmo si II. del programa, ki navaja podrobne politične in socialno-gospodarske zahteve socialistične partije Jugoslavije. Ta del bi mogel za mirno dušo podpisati vsak »demokratski« kapitalist tembolj ker se socialisti Jugoslavije izrekajo čisto neprikrito za centralistični demokratski parlamentarizem, ki je po vseh izkušnjah evropske zgodovine najboljša garancija za nepriskrajano nadvlado kapitalističnega razreda v državi. Na podlagi tega programa si delovno ljudstvo nikoli ne bo priborilo

odločilnega vpliva v državi, ampak bo trotom slejkoprej dana priložnost pod krinko demokratizma vleči delovno ljudstvo za nos. O posebnih stanovskih zbornicah program popolnoma molči, sploh se boji vsega, kar bi moglo pomesti s sveta sleparski kapitalistični demokratizem. Zahteve delavske zaščite so tiste, ki jih ima danes na programu vsaka stranka izvzemši najbolj desničarskih. Zato nas najbolj zanima poglavje o socialnih in gospodarskih reformah v obče. Pa tudi to nas je razočaralo, ker govori zelo splošno samo o nacionalizaciji vseh velikih prirodnih dobrin, ne govori pa več o temeljiti socializaciji vseh proizvodnih sredstev, korenitem preobratu sedanjega družabnega reda in diktaturi proletariata — očitni odpad od vseh prejšnjih socialist. programov. Kakor odpravimo nekatere posamezne točke programa z ozirom na socialne in gospodarske reforme, tako je treba obžalovati, da socialisti zdaj s molkom preidejo najvažnejše vprašanje: ali naj se družabni red izpremeni do temelja ali ne in ali naj vlada v državi dalje kapitalisti ali pa naj si pribori odločilno moč tisti, ki žive od dela in samo ti, ki žive od dela!

Železničarske zahteve v ministrskem svetu.

Belgrad, 27. dec. Na snočni seji ministrskega sveta je poleg ostalih prijaviteljnih zadev razpravljalo tudi o poročilu novega ministra za promet Andre Stanića glede želj železničarjev z ozirom na zboljšanje njihovega gmočnega stanja. Vpošte-

Tembolj so zgovorni avtorji programa socialistične partije Jugoslavije, ko jašejo na svojem ljubljenu konjčku: veri, obveznem civilnem zakonu, brezverski šoli in podobni šari, s katero jim je napolnil glavo kapitalistični materializem. Glavno pa, kar vedo povedati, je to, da je vera privatna stvar, verske družbe pa zasebna udruženja. Kaj je s tem »načelom« delovnemu ljudstvu pomagano, res ne vemo. Najbrž ravno toliko, kakor če bi se med proletariati razdelilo cerkveno premoženje. Socialdemokratski voditelji se ne morejo iznebiti puhlega liberalnega frazerstva ravno tam, kjer je najbolj potrebno. Liberalizmu, mamonizmu, materializmu je krščanska vera nevarna, zato ni čuda, če tam zahtevajo, da bodi vera zasebna stvar. Proletarcu pa je krščanska vera najsilnejše orožje v boju zoper kapital in buržuazijo, zato je ravno za proletarsko stranko naravnost prva zahteva, da bodi krščanska vera najbolj važna javna zadeva v družbi! Le močna, nepremagljiva, oduševljajoča vera bo rešila delovno ljudstvo, mu vlila poguma, ga učila žrtve, ga vzgojila in povzdignila, da bo mogel z idealnimi nameni iti v boj zoper kraljestvo zlatega boga!

vajoč važnost teh državnih uslužbencev, od katerih se pričakujejo veliki napori pri ureditvi pravičnega funkcioniranja prometa, je ministrski svet sklenil, da se želje železničarjev vpoštevajo v kolikor bo to mogoče na podlagi proračuna.

Burna seja zakonodajnega odbora.

„Nepošteno“ ravnanje večine.

Belgrad, 27. dec. Na današnji seji zakonodajnega odbora so zastopniki Jugoslovanskega kluba ostro nastopili proti večini, ki je kršila sklenjeni sporazum. Dogovorjeno je bilo, da se med katoliškimi božičnimi prazniki v odboru ne bodo reševale sporne stvari; kljub temu pa je odbor sklepal o velevažnih zakonih: o znižanju zemljiškega davka v Srbiji in Črni gori, o davku na vojne dobičke in drugih finančnih vprašanjih. Proti takemu postopanju je podal predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec najostrejši protest in rekel, da je bilo to ravnanje nepošteno.

Predsednik odbora Miša Trifunović je razburjen odgovarjal, končno pa le priznal, da ni pravilno postopal. Tudi dr. Hohnjec je proti postopanju zakonodajnega odbora najodločnejše protestiral. Večina se je čutila krivo in je vihrala. Sejo so morali prekiniti.

Po zopetni otvoritvi se je začela razprava o državni hipotekarni banki »Uprave fondov«. Poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Janko Šimrak je izjavil, da naj ostane delokrog »Uprave fondov« omejen samo na Srbijo in Črno goro, ki bosta imele pretežni delež na posojilih. Kar tiče fondov katoliške cerkve, bi bilo krivično zahtevati, naj se nalože v državni hipotekarni banki. V proračunu je katoliška cerkev brezobzirno zapostavljena na korist pravoslavni, dasi zagotavlja ustava vsem veroizvedim popolno enakopravnost in pravičnost. Pravoslavni duhovščini so se plače že davno urodile in jim naklonila izdatna pomoč, katoliška duhovščina pa strada. Proračun za katoliško cerkev se je izdelal v pravoslavnem oddelku ministarstva za vere in ne v katoliškem. Na razburjene ugovore prizadetega dr. Janjića je

dr. Šimrak naglasil, da katoličani zahtevajo samo enakopravnost in da se spoštujejo ustavne določbe. Tudi minister za trgovino in industrijo dr. Spaho je kot zastopnik muslimanov predlagal, naj se pupilarni denarji iz Bosne in Hercegovine, Hrvatske in Slavonije, Slovenije, Dalmacije in Vojvodine ne vlagajo v državno hipotekarno banko, marveč naj ostane pri dosedanjem stanju. Večina se je temu odločno uprla in sprejela predlogo o državni hipotekarni banki, kakor je bila predložena. Muslimani so zelo vznemoljeni.

Na popoldanski seji je bila na vrsti razprava o predlogu, da se rodbinam »za državo zaslužnih mož« dovoli državna podpora. Proti predlogu je odločno nastopil Jugoslovanski klub. V njegovem imenu je naglašal poslanec dr. Šimrak, da se nikakor ne da dognati, kdo je za državo zaslužen in kdo ne. Tak zakon bi pomenjal le novo priliko za korupcijo, ker bi stranke predlagale v nagrado svoje voditelje in agitatorje. Predlog je nato pri glasovanju propadel.

Belgrad, 27. dec. Danes se je v zakonodajnem odboru sprejel zakon o upravi fondov, ki postane zakon o državni hipotekarni banki. Za tem je bila sprejeta naredba o davku na poslovno obrt. Sprejeti so bili predlogi odseka glede sprememb in dopolnil v zakonu o državnem računovodstvu. O naredbi glede plačevanja občinskih tajnikov v Hrvatski in Sloveniji, ki je bila danes sprejeta, se je že prej razpravljalo. Prihodnja seja bo jutri ob 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu je 25 naredb, ki se morajo končno rešiti, ker poteče jutri rok, ki je po ustavi določen za uzakonitev naredb in sklepov ministrskega sveta v zakonodajnem odboru.

Vojni minister in demokrati.

Belgrad, 27. dec. Demokrati so v vprašanju vojnega ministra zlezli popolnoma pod klop. Predsednik demokratskega kluba Davidović in minister Pribičević sta šla 26. t. m. h kralju in ga prosila oproščenja, ker je bila demokratska stranka zahtevala odstranitev vojnega mi-

nistra Zečevića. Stranka tega nikakor ni storila iz kakega nerazpoloženja nasproti kroni. Kralj je demokrate pokaral.

General Zečević dosedaj svoje ostavke, ki je pa kralj ni sprejel, še ni preklinal. Ako se ne bo dal potolažiti, prevzame vojno ministarstvo Pašić.

Moč rdeče armade.

Pariz, 27. dec. »Journal« poroča, da bo znašalo mirovno stanje rdeče armade dva in pol milijona vojakov. Vsako leto bo okoli pet milijonov mladeničev živelo v raznih šolah nekake vrste vojaško predizobrazbo.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 28. dec. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Budimpešta 48.25, Berlin 147, Italija 11.75, London 1113, dolarji 257—258, Pariz 21, Praga 370—380, Dunaj 4.60, Zürich 51.50 do 52.

Železničarski shod.

Snoči se je v veliki dvorani Mestnega doma vršil velik shod železničarjev vseh organizacij. Dvorana je bila nabito polna.

Govorili so predsednik koalicije Korošec, Beltram (Prometna zveza), Kopač (soc. dem.), Podbevšek (ZJZ) in Makuc od razpuščene splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo. Shod je bil mestoma zelo buren.

Na shodu je bila sprejeta sledeča

resolucija:

Koalirani železničarji vseh kategorij, zbrani na javnem shodu v Mestnem domu v Ljubljani dne 27. decembra 1921 protestirajo proti naravnost demoralizujočemu zavlačevanju rešitve predlogov vrhovnega vodstva koaliranih železničarskih organizacij s strani vlade. Beda med železničarstvom je priklopila do vrhunca po krivici železničnih uprav odnosno merodajnih faktorjev vlade. Pozivajo zadnji centralno vlado, da s takojšnjo izpolnitvijo stavljenih predlogov obvaruje državo anarhije na železnicah, ki vsled obupnega stanja celokupnega železničarstva neizogibno mora nastopiti. Apelirajo na predsedstvo narodne skupščine in vse parlamentarne klube, da izpolnijo svoje obljube, dane vrhovnemu vodstvu koalicije. Zahtevajo da vrhovno vodstvo koalicije tudi vnaprej podvzame vse v čimprejšnjo ugodno rešitev.

Seja vlade.

Belgrad, 27. dec. Danes od 17. do 19.30 je imel sejo ministrski svet, na kateri je trgovinski minister dr. Spaho izjavil, da smatra, da pomenja zadnji sklep zakonodajnega odbora kot levi sporazuma med muslimani in vlado, ki stremi po izenačenju davkov v vsej državi. V sklepu zakonodajnega odbora se vidi razlika v obdavljenju posameznih delov države. Treba je samo opozoriti na razliko med dohodki, ki so v proračunu za l. 1921—1922 predvideni za Bosno in Srbijo. Medtem, ko so ti davki predvideni v Bosni z zneskom 70 milijonov dinarjev, so predvideni za Srbijo samo s 30 milijoni dinarjev. Zatem je notranji minister dr. Voja Marinković ponovno poročal o dogodkih v Šibeniku. Italijani zahtevajo, da se mora njihovi vojni ladji izkazati po vojaških in civilnih oblastih čast, kakor da bi jih mižalili. Italijani so težko žalili naše tamošnje prebivalstvo, nakar so s streli iz strojne ranili veliko število našega naroda v Šibeniku. Sklenjeno je, da se v Šibenik odpošlje višji uradni notranjega ministarstva, da preišče dejansko stanje in da je še-le po poročilu tega uradnika ponovno razpravljati o tem vprašanju in sprejme končni sklep. Nato se je prečitla deklaracija vlade, v kateri se označuje program in zakoni, ki se imajo predložiti na prihodnji seji ministrskega sveta. Deklaracija bo na jutrišnji seji skupščine prečital ministrski predsednik Nikola Pašić. Končno je bilo sklenjeno, da se izvede odgovoritev trgovskih plačil v inozemstvu ter uporabi v vsej državi zakon o prisilni naredbi, ki velja na Hrvatskem. Nato je bila prečitana ponudba o nabavi petrolea potom Standard Oil Co., vendar pa se je ta zadeva odgodila, ker bi se s sprejemom ponudbe moral izpremeniti zakon o monopolu, kar se more le zgoditi potom narodne skupščine.

Ob IX. vseruskem sovjetskem kongresu.

Dne 23. t. m. se je v Moskvi otvoril IX. vseruski sovjetski kongres. Sodeč po pisavi komunističnih glasil se komunisti v polni meri zavedajo resnega položaja Rusije. »Pravda« svari pred vsakim optimizmom glede bližnje bodočnosti: Pač je napredek v industriji znaten, toda nad deželo leži mora lakote, slabe letine, porušene kmetijstva in pri tem neznatnih živilskih zalog. Treba je biti pripravljen še na marsikatero omahovanje kurza in zgodovine. — »Komunistična žizn« tudi naglašja strašno gospodarski položaj Rusije in piše: Kriza, v kateri se sedaj nahaja naše kmetijstvo, se bo prihodnje leta

komaj kaj izboljšala; nasprotno kažejo mnoga znamenja, da se bodo razmere v industrijskih obratih vsled pomanjkanja vseh pomožnih sredstev še poslabšale.

Sovjetisti so prišli na svoj IX. kongres ne z uspehi, ampak z novimi načrti. Vedo, da so v svoji osamljenosti kot peščen otok sredi morja, ki ga valovi neprestano izpodjedajo. Neobhodno jim je potrebna opora ostalega evropskega in svetovnega proletariata. Tega pa so s svojimi političnimi in gospodarskimi neuspehi ter znanim diktatom 12 točk domalega odbili od sebe. Sedaj iščejo novih poti do njega. Pravkar je moskovska strokovna internacionala poslala amsterdamski povabilo na sodelovanje, da se prepreči razpad francoskih strokovnih organizacij. A IX. sovjetski kongres stoji v znamenju poizkusa za zblizanje Moskve s celokupno II. internacionalo.

Na kongresu je podal poročilo o delu III. internacionala Sinovjev. Pretežni del svojega govora je posvetil opredeljenju nove taktike sprčo novih »objektivnih in subjektivnih pogojev«. Sinovjev je opozoril na eno skupno globoko željo, ki giblje danes vrste celokupnega svetovnega proletariata: želja, da delavstvo zopet ustvari enotno bojno fronto proti grozeči na novo vstajajočemu in ojačujočemu se kapitalizmu. Ta trenutek mora porabiti komunistična internacionala in izdati geslo za združenje delavskega razreda. V to svrhu — je rekel Sinovjev — moramo najti gotov sporazum z mednarodnimi menjševiki, vsekakor brez koncesij v načelnih organizatoričnih vprašanjih. Elementarnega gibanja za enotno delavsko fronto ne smemo prezreti, ker to gibanje je resnično, globoko in revolucionarno. Ne predlagamo miru s socializdalci, ampak skupno fronto delavskega razreda. Boj proti vojni, proti naraščajoči druginji, to so vprašanja, o katerih se da v svrhu sporazuma govoriti. Nato je Sinovjev govoril o novi sovjetski gospodarski politiki in opozarjal, kako se sovražniki proletariata sklicujejo na težavni gospodarski položaj v sovjetski Rusiji in moré s tem revolucionarnega duha v proletariatu. To orožje se mora buržuaziji za vsako ceno izvil iz rok. Vsak uspeh na gospodarskem polju pomenja zmago na polju svetovne revolucije.

Tako skuša torej sedaj boljševizem popraviti svoje ogromne prvotne napake, s katerimi so ubili gospodarstvo na Ruskem in enotno delavsko fronto nasproti svetovnemu kapitalizmu. Eno je gotovo: škoda, ki so jo s tem napravili, ne bodo izlepa popravili. Glavno je pa to, da njihov materialistični evangelij svetu nikdar ne more prinesiti sreče in pravega napredka. Njihova pot je krvava pot in bo človeštvo, ako pojde po njej, moralo prej ali slej zopet nazaj na svoje izhodišče.

Nemiri v Egiptu.

Pariz, 26. dec. Londonski poročevalci ista »Journal« javlja: Po izjavah, oddanih v Foreign office, obvladajo angleška oblasti v Egiptu položaj. Nad Port Saidom in Suezom je proglašeno obsedno stanje. Pri nemirih v Kairi je bilo umorjenih več oseb, med katerimi se baje nahaja profesor Orth, o katerem govore, da je bil avstrijski nadvojvoda. Umorjen je bil baje z ubadi z bodalom v hrbet.

Pariz, 27. dec. Agence Havas poroča iz Kaira: V Suezu in Port Saidu je došlo do upora. Tri osebe so mrtve, več jih je ranjenih. Večina vladnih uradnikov stavka. V Kairi je ustavljen ves promet. Aretirali so 15 oseb, ker so metale kamne na vojaški transportni voz.

Kairo, 26. dec. V mestnem delu, kjer bivajo domačini, je došlo do resnih izgrediv. Vojaška patrula, ki se je vozila po ulicah na tovornem avtomobilu, je otvorila na množico ogenj, pri čemer sta bila ubita dva upornika, štirje pa so bili ranjeni. Včeraj je bilo baje 14 ljudi ubitih, 40 pa ranjenih. V Sifti so streljale egipčanske čete na množico. Eno osebo je bila ubita, dve ranjeni. Pri nadaljnjih nemirih sta bili v Port Saidu ubiti dve osebi, tri pa ranjene. V Tanti je razkropila policija demonstracijo iz prevoda, ki so ga vodile ženske. V Aleksandriji je bilo pri izgredivih aretiranih okoli 400 oseb. Sedaj vlada v mestu mir. Vladni uradniki so zopet pričeli delati, vendar pa se je razširila vstaja posamično na razne kraje v provinci.

Razno.

Budimpešta, 27. decembra. (Izvirno) General Ferrario, predsednik mednarodne plebiscitne komisije v Sopronu, je izdal proklamacijo, v kateri pravi, da je plebiscit, ki se je vršil 13. decembra, definitivno odločil, da pripade zapadna Ogrska Mažarski. Zavezniki so ta izid vzeli na znano, zato bo glasom pogodbe komisija predala na novega leta dan upravo mažarskim oblastem. Prebivalstvo se poziva, da vzame to na znanje in se mirno zadrži.

Rim, 26. decembra. Agence Havas poroča: Italijansko-ruska trgovinska pogodba, o kateri sklepu se že nekaj dni vrše pogajanja med italijanskim zunanjim ministrstvom in ruskim trgovinskim odposlan-

stvom, je bila danes na Konsulti podpisana.

Pariz, 27. decembra. (Izvirno) Iz Funchala na Madeiri poročajo, da je začasni upravitelj otoka Madeire dobil iz Pariza od vrhovnega sveta nenadoma ukaz, da mora odhod bivše cesarice Zite v Švico, na vsak način preprečiti.

London, 26. dec. (Reuter.) Iz zanesljivega vira se poroča, da sta Lloyd George in Briand v načelu sklenila začeti pogajanja z moskovsko vlado. Čiherin in Litvinov bosta povabljeni za 8. januar v London.

Politični dogodki.

+ Bizantinizem. V Kamniških planinah se mudi kralj Aleksander na lovu. Došel je tja »incognito«, to se pravi kot zasebnik, ki se hoče malo razvedriti. To je človeško umljivo in pravilno. Toda naši demokraci po svojem časopisu sedaj delajo o tem čisto privatnem dogodku tak »tamtam«, da to spominja že na bizantinske manire tiste stopinje, ki so celo pri Habsburžanih bile redke. Vsak smehljaj, vsak kraljev požirek, vsak grizljaj in vsako besedico registrirajo ti bizantinci z nepopisno naslado v celih treh kolonah »Jutra«. — Čisto točno so nam povedali celo minuto, kdaj je kralj ugasnil v svoji sobi luč. Vse to dela bizantince v nadi na križec, ki ga pričakuje. Nam in vsem poštenim državljanom se tako bizantinsko mahanje z repom gabi. Gabi se gotovo tudi kralju samemu ki ima, kakor je znano, jako fin okus. Ker so kraljevski lovi že na sebi draga reč, se bodo sedaj brez dvoma še podražili, ker bizantinci gotovo pričakujejo iz proračuna za lov raznih odlikovanj in premij za svojo polito tinto.

+ Protestni shod v Splitu. Z ozirom na dogodke v Šibeniku se je vršil v torek v Splitu velik protestni shod, katerega se je udeležilo meščanstvo brez razlike strank. Shod je sprejel resolucijo, v kateri zahteva od vlade kar najbolj energično, naj stori korake, da se odstranijo iz naših pristanišč italijanske vojne ladje, ki so vzrok vseh nemirov. Resolucija odklanja v nasprotnem primeru vsako odgovornost. Vlada naj izposluje odstranitev italijanskih ladij ali z lastnim nastopom ali pa potom zveze narodov. Sprejet je bil tudi pozdrav šibeniškim meščanom ter izjava solidarnosti Splita s Šibenikom.

+ Velika nemiri v Egiptu. Ker je vlada Adly-paše prekinila pogajanja z angleško vlado, ki noče dovoliti Egiptu popolne neodvisnosti brez vrhovnega politič. in finančnega nadzorstva Anglije, je nastal v Egiptu nevaren položaj, ki ga hoče v polni meri izrabiti nacionalistična stranka pod vodstvom Zaglul-paše. Topot so angleške oblasti zelo energično poslele vmes in kratkoma prepovedale Zaglul-paši vsako protiangleško agitacijo bodisi potom govora bodisi potom tiska. Zapovedale so mu tudi, da zapusti Kairo in se poda na deželo. Ker pa se je Zaglul-paša temu uprl, so ga »brevi manu« z vojaško eskorto odpravili v Suez, kjer ga bodo stražili in mislilo odpraviti na otok Ceylon. Visoki britanski komisar lord Allenby je celo bankam prepovedal nakazati Zaglul-paši kakršnekoli vsote denarja. Vsled teh odredb so tako v Kairi kakor v Aleksandriji izbruhnili veliki nemiri. Ker je v Egiptu vse polno angleškega vojaštva, se angleške oblasti ne boje, da ne bi bile položaju popolnoma kos.

+ Mažarska se tudi prizadeva, da vpostavi trgovinske zveze z Rusijo. Trgovinski minister Hegyeshalmy je izjavil, da bo uporabil prvo priliko, da stopi z rusko vlado v stik, ker ruski trg zelo potrebuje mažarskih industrijskih izdelkov.

Dnevni dogodki.

— Umrl je v Stražišču pri Kranju Valentin Tepina, pletarski mojster in posestnik in dolgoletni tajnik tamkajšnje skupine Jugosl. strokovne zveze. Bog mu bodi za zvesto ljudsko delo obilen plačnik!

— 10 % odtegljaj uradnikom nastavljen. Finančno ministrstvo je izdalo na vse finančne uprave v državi naredbo, naj se ustavi odvzemanje 10 % odtegljajev v korist uradniškim nabavnim zadrugam do nadaljnje odredbe.

— Mestna hranilnica ljubljanska opozarja vse one, ki so pri tem zavodu podpisali 7 odstotno državno posojilo, da naj izvolijo osebno priti po originalne obveznice ali pa poslati po pošti začasna potrdila, na kar se dopolnjejo obveznice poštne prosto.

— Sestava goriškega deželnega odbora. V prvi seji od vlade imenovanega goriškega deželnega odbora, na kateri so slovenski odborniki po dr. Besednjaku podali izjavo, kakor smo včeraj poročali, se je izvolil tudi ožji izvršilni odbor. Od Slovencev so izvoljeni: dr. Anton Gregorčič in dr. Engelbert Besednjak za člana, Ignacij Krizman, nadučitelj iz Dornberga, in Ivan Treve. Iz Idrije za namestnika. Od Italijanov so izvoljeni: Pontoni, lekarnar v Gorici, in Panoli, bivši dež. poslanec, kot člana, sodni

svetnik Zottig in dr. Bonavia kot namestnika. Predsednik (prej deželni glavar) je Italijan dr. Pettarin.

— Cene tobaku in tobačnim izdelkom se po novem letu ne bodo zvišale, ker je uprava monopolov letos izkazala velik dobiček.

— Tovorni promet bo ustavljen na železnicah do 8. januarja, ker se je na nekaterih postajah nakupilo preveč blaga. Da se postaje razbremenijo, se ustavi na daljni tovorni promet.

— Carinski dohodki v Jugoslaviji znašajo v mesecu septembru 110 milijonov dinarjev. Od 1. julija do 31. avgusta so znašali 221.607.552-01 din., a od 1. julija do 1. oktobra skupaj 331.763.880-50 din. Povprečno pride na mesec 111 milj. din. carinskih dohodkov. V proračunu 1921-22 je predvidena postavka za carino skupno 720 milj. dinarjev dohodkov, ali 60 milj. dinarjev na mesec.

— Taksa na kvarte in domine. V znižanju sklepa zakonodajnega odbora narodne skupščine se taksa iz tar. post. 236 začasne zakona o držav. trošarini, taksah in pristojbinah zviša od 15 dinarjev na 30 dinarjev z dostavkom, da je takso, ki je sedaj v veljavi, pobirati še do dne 1. januarja 1922. Potemtakem se morajo vse karte in domine, ki bodo dne 1. januarja 1922 še v državi, in one, ki se uvozijo po tem dnevu, opremiti s takso 30 dinarjev in sicer tako, kakor so se opremljale do sedaj.

— Vprašanje moratorija. Dne 26. t. m. je sprejel zastopnike trgovinske zbornice ministrski predsednik Nikola Pašić, kateremu so pojasnili potrebo uveljavljenja zakona o odgoditvi trgovskih plačil v inozemstvu.

— Sprejem večjega števila orožnikov. Ministrstvo notranjih zadev je razpisalo natečaj za sprejem večjega števila orožnikov. Zahteva se med drugim: naše državljanstvo, starost izpod 35 let, odslužena vojaška služba, dobro obnašanje in zdravje, samski stan in obveznost za najmanj triletno službovanje.

— Mednarodna razstava »Knjiga«. Italijanski generalni konzulat v Zagrebu objavlja: Prihodnje poletje se priredi v Florenci mednarodna razstava »Knjiga«. O tem se obveščajo industrijske tvrdke in založništva v blagohotno ravnanje. Natančni raspored je na razpolago pri kr. italijanskem konzulatu v Zagrebu.

— Železniške zveze z Grčijo, Bolgarijo in Turčijo. Dne 2. januarja prične v Belgradu poslovanje konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju železniških zvez med našo kraljevino in Grško, Bolgarijo ter Turško. Ta konferenca se ima smatrati kot nadaljevanje bernske in salzburske konference. Na konferenci bodo zastopane vse štiri prizadete države. Konferenca bo sklepala tudi o vprašanju izpremembe voznih redov, ki naj bi stopila v veljavo s 1. junijem 1. 1922.

— Protikomunistični proces. »Slobodna Tribuna« poroča iz Belgrada, da so zagovorniki komunistov, obtoženih radi atentata na kralja, prešli v soboto od sodišča prve stopnje sodne spise. Z ozirom na resnost zadeve jim je dovoljen rok do pravoslavnega božiča. Sodna razprava se bo pričela okoli srede januarja.

— Nepošten potnik. Na Jesenicah so aretirali potnika Mihaela Šušteršiča, ki je ukradel tri briljantne prstane, poneveril 21.000 K in izvršil več drugih nepoštenih dejanj.

— Francozi plenijo italijanske ladje. »Tribuna« poroča, da je francoska vojna ladja v korsških vodah zaplenila dve italijanski motorni ribiški ladji.

— Zaplenjeno srebro. Budimpeštanska policija je odkrila na tovrnem kolo-dvoru Budimpešta-Ferenczvaros v živinskem vagonu 40 kilogramov srebrnega denarja, ki so ga nameravali iztihotapiti preko meje. Policija je aretirala tri trgovce, ki so osumljeni poizkusa tihotapstva.

— Avstrijske državne železnice bodo z novim letom zvišale tarife za osebni in blagovni promet za 300 %.

Koliko vina in piva se popije v Avstriji? V Avstrijo so pripeljali lansko leto vsega vkup 870.000 hl piva in vina. Vrednost imenovanih pijač se ceni približno na 30 milijonov kron, a letos je z ozirom na padec valute še večja. Vino se po veliki večini uvaža iz Mažarske, pivo pa iz Českoslovaške (plzensko pivo). — Konsum plzenskega piva je precej padel, ker stane pol litra piva 250 K.

»ŽEPNI KOLEDARČEK 1922« je izdala tudi za prihodnje leto Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani v pravilni in priročni izdaji. Letošnja izdaja se razlikuje od prejšnjih let po jako finem papirju s perforiranimi listi in se že popisani blok lahko zamenja z novim. Cena najboljši pegamoid vezavi je 24 K, priprosti a trpežni 16 K.

Vsak naročnik naj pridobi vsaj 2 nova!

Ljubljanski dogodki.

Ij Pozdravni večer krščanskega učiteljskega se je sinoči vršil v Rokodelskem domu. Na komerz, ki je bil lepo obiskana, je došel tudi g. knezoškof dr. Jeglič, ki je burno pozdravljen, v lepih in prisrčnih besedah nagovoril navzoče krščansko učiteljsko. Cela dvorana je prirejala g. knezoškofu prisrčne ovacije. Med odmori je zapele mešani pevski zbor kršč. učiteljskega pod vodstvom g. Sadarja več lepih pesmi, ki so vzbudile splošno priznanje. Izprejeli so bili od strani zastopnikov raznih organizacij več toplih pozdravov. Profesor Remec je pozdravil v imenu kršč. ljudstva, ravnatelj J. Slapšak je pozdravil delo krščanskih učiteljev, dr. Basaj je govoril v imenu slovenskih Orlov, Kremenčar v imenu kluba obč. svetnikov ljudske stranke in posebej v imenu kršč. socialnega delavstva. — Ves večer je potekel v najlepšem razpoloženju. Svirali so orkester dravske divizije.

Ij Umrla je na Sv. Petra cesti št. 10 88 letna gospa Terezija Dolšak. N. v. m. p. Ij Ruski akademiki vsem ljubljanim ljubljancem želijo srečno novo leto. — Odbor.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 18. do 24. t. m. se je rodilo v Ljubljani 37 otrok, umrlo pa 27 oseb. Med novorojenčki je bilo 17 moškega in 20 ženskega spola. Med umrlimi je bilo 15 moških in 12 žensk. Na jetiki je umrlo 6 oseb, vseled poškodb 4. Nalezljive bolezni: davice 1 slučaj, ošpic 1 slučaj in 14 slučajev škrlatice.

Ij Ambulatorij za kožne in spolne bolezni otvori Okrajna bolnišnica blagajna ljubljanska v svojih ordinacijskih prostorih, Gradišče št. 2. Ordiniral bo gospod dr. Fr. Virant. Ambulatorij bo obenem posvetovalnica za spolno bolne, v kateri se bodo uporabljala vsa sredstva poučevanja, da se nadaljnje razširjenje spolnih bolezni, posebno tudi infekcij po rodbinah, kolikor mogoče omeji in zatire. Ambulatorij je dostopen vsem blaginčnim članom. Legitimacija se bo zahtevala le od onih bolnikov, ki postanejo delanezmožni in imajo torej pravico do boleznine. Ordinacije se vrše ob popoldnih in četrtkih za ženske, ob torkih in petkih za moške, vsakokrat od pol 18. do pol 19. ure. Prva ordinacija v torek dne 3. januarja 1922.

Ij Najdena je bila skoro nova moška svilen šerpa. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v trgovini pri Zormanu v Vodmatu št. 10.

Ij Usoda nemškega inženjerja. Te dni je ljubljanska policija aretirala mlajšega moškega, ki je po hišah beračil. Na policiji se je mož izkazal z listinami, ki dokazujejo, da je inženjer, doma iz Nemčije. Povedal je, da je iščoč službe prepotoval Češko, Avstrijo in Jugoslavijo, a povsodi je trkal zaman. V Ljubljani se je vdinjal kot navaden delavec, a do prvega plačila je moral beračiti, da ne bi umrl od pomanjkanja.

Ij Tuji državljani in oni, ki so optirali za našo državo, ter so vložili pri policiskem ravnanstvu predpisano prijavo, naj pridejo v sobo št. 1 policijskega ravnanstva po svoje dokumente oziroma po legitimacijo za bivanje in sicer: oni s črko A — F dne 2., G—M 3., N—R 4. in S—Z 5. januarja 1922.

Ij Ponesrečena tihoapska kupčija. Dominik R. je kupil v Ljubljani 6 konj, za katere je dal 96.000 kron. Nameraval jih je iztihotapiti v Italijo, toda svojo namero je opustil, ker je izvedel, da je orožništvo v Novi vasi opozorjeno na nameravane iztihotapitje. Dominik R. je za to v Ljubljani poiskal mešetarja Janeza Bizjana, da bi mu v Ljubljani prodal konje. Bizjan je ponudbo sprejel in prodal tri konje za 39.000 kron, enega pa za 12.000 kron. Za vse konje je dobil 48.000 kron, 8000 kron mu je ostal neki kupec dolžan. Bizjan je v nekaj dneh zapravil ves denar. Bizjan so aretirali in je že božične praznike počival v ljubljanskih zaporih, kjer čaka sodbe pred poroto.

Naša društva.

d Ljudska izobrazba. Mladiški krožek na Rakovniku vabi svoje člane k rednemu predavanju v četrtek, dne 29. t. m. zvečer ob pol 9. uri. Gostje dobrodošli!

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Večjo množino

**praznih vreč
juta in papir**

ima na prodaj po ugodni ceni
proti takojšnjemu odjemu.

I. delavsko konsumno društvo
v LJUBLJANI.

Ogleda se jih lahko v skladišču
Hilserjeva ulica št. 5.